

Lausunto Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen reittimuutoksista linjoilla 55, 58 ja 52

Yhdyskuntalautakunta 07.11.2023 § 161
666/08.00.00/2023

Valmistelijat Tiina Pekkala ja Valtteri Partanen

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne Nysse pyytää Lempäälän kunnalta lausuntoa linjan 55 reittimuutoksesta välillä Sääksjärvi-Tampere, linjan 58 lakkauttamisesta välillä Ideapark-Hervanta sekä linjan 52 reittimuutoksesta välillä Haurala-Lempäälä-Pyynikintori (52A) ja Laasonportti-Lempäälä-Tampere (52B).

Nykyinen linja 55 liikennöi Vesilahdelta Lempäälän keskustan ja Saikan kautta edelleen Ideaparkille ja siitä valtatie 3:n kautta Tampereen keskusta-alueelle linja-autoasemalle.

Nyssellä on selvitetty mahdollisuuksia linjamuutoksiin ja kunnan lausuttavana on siirtää linjan 55 liikennöinti Sääksjärven ja Tampereen välillä Tampereen linja-autoasemalta Hervantaan, ja tämän yhteydessä muodostaa päivittäinen yhteys Lempäälän keskustasta Ideaparkilta Hervantaan ja Hervannasta Ideaparkille. Uudella linjareitillä parannetaan Lempäälän Anniston alueen kytkeytymistä Lempäälän keskuksiin, Ideaparkille ja keskustaan.

Linjan 55 mahdollisen reittimuutoksen yhteydessä on tavoitteena lakkauttaa linjan 58 liikennöinti. Linjalla 58 vuorotarjontaa on vähennetty talvikauteen 2023-2024 ja matkustajamäärää on seurattu koko linjan liikennöinnin ajan eri vaiheissa. Linjan 55 reittimuutoksen tavoitteena ja muutoksen taustalla on tarjota junan ja bussin välillä nopeampi yhteys Vesilahdelta Tampereelle ja laajentaa liikennöintitaitaikkaa Vesilahdelle.

Samalla kun tarkastetaan linjan 55 reittimuutosta ja linjan 58 mahdollista lakkautusta, voidaan tarkistaa myös linjan 52 reittiä. Matkustajamäärissä nähdään, että linja 52 toimii merkittävässä roolissa Lempäälän sisäisessä matkustuksessa. Matkustajamäärät Ruskea-ahteella ja Vanattarassa ovat kuitenkin tilastojen mukaan olleet vähäisiä.

Muutokset astuisivat voimaan aikaisintaan kesäkauden 2024 alussa, 3.6.2024.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta tulee tekemään lopullisen joukkoliikenteen palvelutasopäätöksen kesäkauden 2024 osalta loppuvuodesta 2023.

Lausuntoa pyydetään seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko hyväksyttävää muuttaa linjan 55 reitti kesällä 2024 välillä Vesilahti-Lempäälä-Ideapark-Sääksjärvi-Tampere, liikennöimään Vesilahti-Lempäälä-Ideapark-Sääksjärvi-Hervanta väliseksi?
2. Onko hyväksyttävää lakkauttaa vaihdoton yhteys Kuljusta Hervantaan linjan 58 lakkautuksen myötä?

3. Onko hyväksyttävää lakkauttaa yhteys Kalliokummuntien teollisuusalueelle linjan 58 lakkautumisen myötä ja tukeutua maantie 130:n joukkoliikennepalveluun alueen saavutettavuudessa?
4. Voidaanko linjalle 52 tehdä reittimuutos, jossa luovutaan Vanattaran ja Ruskea-ahteen kautta liikennöinnistä ja siirtää linjan 52 liikennöinti Ideaparkin kautta kulkevaksi?

Lempäälän kunnan lausunto:

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteestä vastaavan liikennöitsijä Nyssen esittämät muutokset joukkoliikenteen palveluihin tuovat muutoksia Lempäälän asuinalueiden sekä myös Tampereen kaupunkiseudun aluekeskusten välisiin joukkoliikennedyhteyksiin. Nyssen jättämässä lausuntopyyntöissä reittimuutokset on esitetty perustellusti sekä ansiokkaasti, vedoten matkustajamäärien kehittämiseen ja joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden lisäämiseen Lempäälän kehittyvässä kaupunkikeskuksessa. Nyssen joukkoliikennesuunnittelun perustana on ollut Lempäälän Marjamäen (Ideaparkin alue) tunnistaminen seudullisen joukkoliikenteen solmukohtana, jonka seurauksena Marjamäen alueen sekä Lempäälää ympäröivien kuntien välisiä suoria joukkoliikennedyhteyksiä on pyritty tietoisesti kehittämään, Marjamäen alueen lisääntyviä palveluita ajatellen. Lempäälän kunta esittää lausunnot neljään lausuntopyyntöön esitettyyn kysymykseen.

Lausunto ensimmäiseen kysymykseen: Lempäälän kunta puoltaa Nyssen ehdottamia reittimuutoksia linjalle 55, sillä ehdotettujen reittimuutosten ei katsota tuovan suuria muutoksia kaupunkiseudun aluekeskusten välisiin joukkoliikennedyhteyksiin ja näin ollen seudullisen joukkoliikenteen palvelutaso kyseisillä yhteysväleillä säilyy entisellään.

Linjan 55 reittimuutos parantaa Vesilahden ja Tampereen keskusta-alueen välistä joukkoliikenteen matka-aikaa luomalla bussin ja junan välille matkaketjun sekä säilyttää suoran ja vaihdottoman yhteyden Vesilahden, Lempäälän keskustan, Marjamäen ja Hervannan välillä jokaisena liikennöintipäivänä. Linjan 55 reittimuutokset eivät tule lisäämään Lempäälän kunnan osuutta liikennöintikustannuksista.

Lausunto toiseen kysymykseen: Lempäälän kunta puoltaa vaihdottoman yhteyden lakkauttamista Kuljun ja Hervannan välillä linjan 58 lakkauttamisen myötä, vedoten sen taloudelliseen kannattavuuteen sekä linjan 58 lakkauttamista koskevien aluiden välisen korvaavan kulkuyhteyden säilymiseen Tampereentiellä ja valtatie 3:lla liikennöivien laatukäytävän linjojen turvin.

Linjaan 55 esitetyt reittimuutokset toimivat pohjana nykyisen linjan 58 lakkauttamiselle Marjamäen alueen sekä Hervannan välillä. Linjan 58 matkustajamäärät ovat Lempäälän kunnan alueella liikennöivistä linjoista vähäisimmät ja kustannukset tähän nähden huomattavan suuret. Linjaan 55 esitetyt muutokset säilyttävät linjan 58 lakkauttamisen myötä menetettävän yhteyden Marjamäen sekä Hervannan välillä. Linja 58 on toiminut kunnan osalta myös vanhusten palvelulinjana Marjamäen ja Sääksjärven välillä. Linjamuutosten toteutuessa, linja 50 tulee toimimaan kyseisellä välillä suorana yhteytenä kuljettaessa Tampereentien kautta Marjamäkeen. Linjan 55 osalta lähin pysäkki Sääksjärvellä olisi valtatie 3:n rampin tuntumassa. Tämä tarkoittaisi sitä, että Anniston ja Koipijärven asuinalueilta Sääksjärven suuntaan matkustavien henkilöiden matkaketju pitenisi n. kilometrin verran. Matkaketjun viimeinen osa tulisi tehdä Ruskontien ja Tampereentien jalankulkuväylää pitkin.

Linjan 58 lakkauttaminen vaatii myös uudelleenjärjestelyjä Lempäälän kunnan koulukuljetusten osalta. Linjan 58 reitin merkitys on tiedostettu tulevaisuuden kannalta tärkeäksi, ajatellen Anniston ja Koipijärven alueiden lisääntyviä koululaisten määriä. Nykyiseltään alueen koulukuljetusten kapasiteetti on täyttymässä ja vaihtoehtoja koulukuljetusten tarjontaan joudutaan selvittämään. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen tarjontaa on mahdollista hyödyntää tässä yhteydessä. Lempäälän kunnan järjestämät lisäautot koulukuljetuksiin tuovat myös lisäkustannuksia kunnan vuotuisiin menoihin. Tulevaisuudessa Anniston sekä Koipijärven alueilla lapsiperheiden määrä tulee arviolta kasvamaan nykyisestään. Vuonna 2023 alueen lapsista suurin osa koostuu esi- ja alakouluikäisistä. Nyssen linjamuutosten myötä koulukuljetuksiin joudutaan etsimään mahdollista ratkaisua linjan 55 reitiltä. Linjan 55 muutokset säilyttävät yhteyden Hervannan ja Sääksjärven palveluiden välillä jokaisena liikennöintipäivänä tunnin välein. Linja 58 kulkee nykyiseltään Tampereentien kautta, jolloin koululaisten kuljettaminen suoraan Sääksjärven koulun eteen on mahdollista. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen kautta hyödynnettävien koulukuljetusten sekä niihin liittyvien matkaketjujen tulee ajallisesti vastata koulupäivien alkamis- ja päättymisajankohtia. Lempäälän kunnan tulee jatkossakin vastata kasvavien asuinalueiden tarpeita, ja huolehtia, että kaikille kunnan koululaisille on tarjolla lainmukaiset koulukuljetukset.

Linjan 58 lakkauttamisen myötä nykyinen suora yhteys Kuljun ja Hervannan välillä muuttusi vaihtoyhteydeksi linjojen 50/52 ja 55 välillä. Matka-aika Kuljun ja Hervannan välillä kasvaa vaihtojen myötä kaksinkertaiseksi.

Lausunto kolmanteen kysymykseen: Lempäälän kunta puoltaa Kalliokummun teollisuusalueen yhteyden lakkauttamista linjan 58 lakkauttamisen myötä vedoten sen taloudelliseen kannattavuuteen.

Lempäälän kunta katsoo myös maantie 130:n sekä Marjamäentien kautta kulkevien joukkoliikennepalveluiden palvelevan Kalliokummun teollisuusalueen sekä Hulikan alueen saavutettavuutta alueiden luonteeseen ja asukasmääriin nähden riittävästi.

Linjan 58 lakkauttamisen myötä Nyssen liikennöinti Kalliokummun teollisuusalueen halki poistuisi kokonaan. Matkustajien nousijamäärät Kalliokummun teollisuusalueella ovat olleet erittäin pieniä vuoden 2023 tilastoissa. Kalliokummun teollisuus- ja varastoalueelle suuntautuva liikenne koostuu suurimmaksi osaksi henkilöautoliikenteestä sekä raskaasta liikenteestä. Alueen painottuminen tavara- ja kuljetusliikenteeseen selittää myös alueen vähäisiä joukkoliikenteen nousijamääriä.

Lausunto neljänteen kysymykseen: Lempäälän kunta ei puolla Nyssen ehdottamaa reittimuutosta Vanattaran ja Ruskea-ahteen kautta liikennöivän linjan 52 siirtämisestä Marjamäen kautta liikennöiväksi linjaksi.

Kuten Nyssellä tunnistetaan, linja 52 toimii merkittävässä roolissa Lempäälän sisäisessä matkustuksessa. Lausuntopyyntöissä Nysse ehdottaa nykyisen linjan 52 reittien siirtämistä pois Vanattaran sekä Ruskea-ahteen asuinalueilta Marjamäen kautta kulkeviksi linjoiksi. Marjamäen sijainti Tampereen ja Helsingin välisellä kasvukäytävällä sekä alueen tuottamat palvelut ovat olennainen osa Lempäälän kunnan kasvukehitystä.

Tulevaisuudessa liikennemäärät tulevat kasvamaan Marjamäen alueella huomattavasti, joten tarve linjan 52 siirtämisestä on osittain ajankohtaista ja perusteltua. Linjan 52 muutokset lisäävät joukkoliikenteen vuoroväliä Lempäälän keskustan sekä Marjamäen välille ja Sääksjärvi-Kulju -alueelta olisi tarjottavana Marjamäen alueen suunnalle 3 vuoroa tunnissa. Lempäälän kunta katsoo näiltä osin linjan 52 reittimuutosten palvelevan Marjamäen alueelle suuntautuvaa liikennettä erittäin hyvin.

Lempäälän kunta on kuitenkin tarkastellut kriittisesti linjamuutosten vaikutusta pitkäaikaisen kuntakehityksen puolesta ja haluaa linjan 52 reittimuutosten osalta korostaa alla mainittuja asioita.

Humalamäkeen rakentuva asuinalue tukeutuu tulevaisuudessa joukkoliikenteeseen ja linjaan 52A. Kohteen rakentamiseen on haettu ja saatu Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARAn valtionavustusta. Rakentaminen sijoittuu vuosille 2024-2025 ja tontin luovutukset tehdään tämän jälkeen. Asukasmäärä Vanattaran alueella tulee lisääntymään arviolta n. 600 asukkaan verran. Kaava-alueen rakentaminen toteuttaa Lempäälän kunnan strategiaa ja Hinku-tavoitteita kaavoittaa ja rakentaa joukkoliikennereitin varrelle. Humalamäen asuinalueella tulee asumaan paljon lapsiperheitä, joten tarve monipuolisille joukkoliikenteen palveluille korostuu mm. koulu- ja päiväkotimatkojen osalta. Joukkoliikenteen laatutason tulee Humalamäen asuinalueella olla korkeaa ja palvella kaikkia liikkujaryhmiä.

Humalamäen asuinalueen rakentaminen kestävä liikumisen ehdoilla kasvattaa joukkoliikenteen matkustajamääriä. Lempäälän kunnassa tulevien asuinalueiden joukkoliikenteen palvelutason määrittelyyn pyritään vaikuttamaan pitkällä aikavälillä, kytkemällä joukkoliikenteen palvelutaso maankäytön suunnitteluun mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Joukkoliikenteen linjastosuunnittelussa pohjimmainen tavoite on aina käyttäjämäärien lisääminen.

Vanattarantien kautta kulkevan linjan 52A reittimuutoksen myötä etäisyydet Humalamäen asuinalueen sekä lähimpänä sijaitsevien palvelulinjojen pysäkkien välillä sijoittuisivat 2 kilometrin säteelle.

Kasvavalla, kestävä kehityksen periaatteilla rakennetulla asuinalueella suuret etäisyydet joukkoliikennepysäkkien välillä ajavat asukkaita väistämättä enemmän yksityisautoilun pariin, mikäli olosuhteet sujuvaan matkaketjuun kodin ja pysäkin välillä eivät ole kaikkien käyttäjryhmien tarpeita vastaavia. Lempäälän kunta on Hinku-kuntana sitoutunut vähentämään kasvihuonepäästöjään 80 % vuoden 2007 tilanteesta vuoteen 2030 mennessä. Tieliikenteen tuottamien kasvihuonepäästöjen vähentäminen sekä kulkumuotojakauman suuntaaminen kestäviin kulkumuotoihin edistävät päästövähennystavoitteiden saavuttamista.

Matka Vanattarantieltä Tampereentien ja Kuljuntien lähimmille pysäkeille on mahdollista tehdä kävellen tai pyöräillen, sillä reitti on kaikille kulkijaryhmille turvallinen ja selkeä. Nykyiset pysäkkijärjestelyt kaikilla lähialueen pysäkeillä eivät kuitenkaan laatutasoltaan vastaa kasvavien käyttäjämäärien tarpeita kuljettaessa Lempäälän keskustan sekä Tampereen suuntiin. Esimerkiksi pyörän säilytyksen osalta järjestelyt usealla pysäkillä ovat toistaiseksi vielä olemattomat, mikäli matka pysäkille halutaan pyörällä ajan säästämiseksi.

Vanattarantien varressa sijaitsevat Reinolan ja Erkkilän alueet ovat Vanattaran osayleiskaavassa merkitty pientalovaltaiseen asumiseen. Lähivuosina osayleiskaavoja tullaan Vanattaran sekä Ruskea-ahteen alueiden osalta tarkistamaan niin, että ne vastaavat paremmin nauhataajaman sekä alueelle suunniteltujen lähijunaseisakkeiden kehittämisen tavoitteita. Vanattaran-Moision osayleiskaavoihin liittyvät perusselvitykset on myös sisällytetty Lempäälän kunnan kaavoitusohjelmaan vuodelle 2023.

Maankäytössä yksi tämän hetken prioriteeteista on kunnan nykyiseltään omistamien maa-alueiden asemakaavoittaminen. Lempäälän kunta omistaa tällä hetkellä useita maa-alueita Vanattaran ja Ruskea-ahteen alueilla. Osayleiskaavaan liittyvä selvitys tulee mahdollistamaan kaavoitustyön aloittamisen näillä alueilla.

Ruskea-ahteen läpi liikennöivän linjan 52B reittimuutoksen myötä alueen asukkaiden tulee Vanattaran alueen tavoin turvautua Kuljuntien sekä Tampereentien pysäkkitarjontaan. Tulevaisuudessa tämä rajoittaa joukkoliikenteen saavutettavuutta esimerkiksi Lohikallion mahdollisen asemakaavamuutoksen myötä nykyiselle teollisuusalueelle rakentuvien asuinkerrostalojen sekä rivitalojen osalta. Ruskea-ahteen asukasmäärä lisääntyisi pelkästään Lohikallion asemakaavamuutosten myötä n. 350 asukkaan verran. Muiden Ruskea-ahteen kaava-alueiden toteutumisen myötä asukasmäärä nousee vielä tätäkin suuremmaksi. Kerrostaloasumisessa korostuu erityisesti usean ikäpolven asukkaat, joilla kaikilla on omat liikkumistarpeensa. Joukkoliikenteen täytyy olla saavutettavaa kaikille liikkujaryhmille ilman suuria odotusaikoja ja pitkiä etäisyyksiä. Kuljuntien varteen rakentuvan Saikan asuntoalueen myötä liikenneyhteydet kuitenkin paranevat Marjamäen suunnalle jalankulun ja pyöräilyn osalta. Tämän seurauksena matka-ajat myös lyhenevät. Reittimuutosten astuessa voimaan matka Ruskea-ahteelta lähimmille joukkoliikenteen pysäkeille olisi alle kilometrin suuntaansa. Ruskea-ahteen alueen osayleiskaavassa on Vanattaran tavoin myös asumiseen merkittyjä alueita, joissa Lempäälän kunnalla on nykyistä maanomistusta ja kaavoitusohjelman mukaisen tarkastelun myötä mahdollista aloittaa maankäytön suunnittelu.

Pitkäaikaisen tulevaisuuden näkökulmasta Ruskea-ahteen-Vanattaran-Moision alue tulee maankäytöltään tiivistymään sekä asukasmäärät ja liikennemäärät kasvamaan. Pääradan, moottoritien sekä Marjamäen palveluiden läheinen sijainti tekee maankäytön osoittamisesta asumistarkoitukseen erittäin kannattavaa. Maankäytön osoittaminen asumiseen Ruskea-ahteen ja Vanattaran nykyisten joukkoliikennereittien varrelle palvelee kunnan strategiaa tarjota uusille asuinalueille nopeasti ja helposti saavutettava joukkoliikenteen verkko, jota täydentävät laadukkaat kävely- ja pyöräilyreitit.

Tarkasteltuaan asian pitkäaikaisia vaikutuksia sekä arvoituaan liikenneverkkojen kytkeytymistä tulevaan maankäyttöön, Lempäälän kunta katsoo Nyssen palvelulinjan 52 liikeinnöinnin olevan nykyään ja tulevaisuudessa tärkeässä roolissa Ruskea-ahteen sekä Vanattaran alueiden tiivistyvässä yhdyskuntarakenteessa.

Tarjoamalla uusille asukkailleen laadukkaita ja saavutettavia joukkoliikenteen palveluita lyhyillä siirtymäetäisyyksillä, Lempäälän kunta kannustaa kuntalaisiaan siirtymään pysyvästi kestäviin liikkumismuotoihin sekä edistää samalla kuntastrategiansa mukaisesti vihreää siirtymää muuttuvissa toimintaympäristöissä.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 3 §:n kohdan 7 mukaan lautakunta antaa kunnan puolesta toimialaansa liittyvät lausunnot.

Lisätietoja: infrapäällikkö Tiina Pekkala, p. 050 383 9422
ja liikenneinsinööri Valtteri Partanen, p. 040 481 1804

Esittelijä

Yhdyskuntajohtaja

Päätösehdotus

Yhdyskuntalautakunta päättää antaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle kohdan ”Lempäälän kunnan lausunto” mukaisen lausunnon koskien Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteen reittimuutoksia Lempäälän kunnassa.

Lisäksi yhdyskuntalautakunta päättää tarkistaa pykälän kokouksessa.

Päätös

Yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Merkittiin pöytäkirjaan, että infrapäällikkö Tiina Pekkala saapui kokoukseen klo 16.00 ja oli asiantuntijana läsnä pykälän käsittelyn ajan.

Otteet

Tiedoksi